

259

132/RP/30.III.970
STRICT SECRET
Ex.nr. 2

NOTA
=====

Luni, 23.III.1970 la orele 18, sursa s-a întâlnit cu CORNEL COPOSU la barul de la "Athenee Palace". Întâlnirea s-a desfășurat după ce în prealabil COPOSU a solicitat-o cu trei zile mai înainte și a avut ca pretext ales de el, solicitarea unor date în legătură cu Lotar Rădăceanu, care după cum era exact informat, și-a făcut apariția în P.S.D. după 23 august, până atunci nefiind prezent în niciuna din acțiunile care s-au înregistrat în activitatea P.S.D.-ului înaintea evenimentului mai sus menționat.-

Sursa l-a informat asupra adevărului, dar în același timp l-a documentat în sensul că imediat după 23 August, Rădăceanu a avut o prezență activă în viața partidului social-democrat, până la încetarea activității lui, ca urmare a realizării unității mișcării muncitorești.-

După ce s-a trecut peste aceste detalii care au valoarea unor evocări istorice, discuția a alunecat în comentarii actuale pe marginea unor evenimente cunoscute. Această discuție a readus problema vechilor partide și inserarea generației noi în interesul ce l-ar purta eventual asupra altor concepții politice decât acelea inspirate din comunism. COPOSU recunoaște că douăzeci de ani a însemnat distrugerea unor structuri de care erau legate vechile partide politice și a ridicat la suprafață o lume care nu poate avea nici o adeziune cu trecutul, deși nu are cu prezentul nici o continuitate sufletească. După el, partidul național-țărănesc care a fost distrus fizic și partidul liberal care a avut aceeași soartă, nu mai poate reprezenta o forță politică în viitor, dar ideile pentru care au luptat aceste partide, adică ideia de libertate și democrație, sînt atât de organic legate de viața popoarelor, care au purtat o luptă care se confundă cu însăși ideia suveranității și independenței, nu au murit, deși cei care le-au slujit nu mai sînt în viață. El se referă la

260
757
H10

Iuliu Maniu, la Brătianu. Ceea ce nu vor să înțeleagă comuniștii - și acest lucru l-a observat COPOLU în discuția pe care a avut-o anul trecut cu tovarășul DUMITRU POPESCU, despre care spune el, i-a făcut o impresie deosebită, de intelectual bine dotat, care posedă un aparat de informație impresionant, dar care, cu toate acestea, continuă să creadă într-o serie de erori pe care istoria nu le poate reține.-

Astfel, el crede că partidele istorice au fost lichidate de o revoluție în care masele și-au spus cuvântul, ceea ce este un mare neadevăr, pe care apoi se construiește un monument de minciuni. Masele au fost cu național-țărănistii, dar nu ele au impus guvernul Groza, ci tancurile armatei roșii. Când sursa a rectificat această afirmație, în sensul că, începând de la 23 August 1944, până la martie 1945, am suferit oarecară radicalizare, datorită incapacității guvernelor Sămătescu și Rădescu, el a fost secretarul lui Maniu, și-a putut da seama dacă se poate vorbi de o transformare a maselor, acestea începând să-și ascutească violența sub influența elementelor de dreapta care începuseră să se afirme.-

Teza prezentată de N. PENESCU la posturile de radio, este conform adevărului și coincide cu cea susținută de ruși în articolul din „Pravda”, apărut cu ocazia comemorării lui 6 martie. COPOLU nu-și dă seama ce s-a întâmplat cu PENESCU când a plecat din țară, este fără doar și poate că și-a luat anumite obligații față de partid și orice s-ar spune trebuie să se recunoască că comuniștii au calculat bine folosind în serviciul lor pe secretarul - neconfirmat de congres - al P.M. ului. La Paris însă, lucrurile par să se fi schimbat. COPOLU însă nu exclude și subtilitatea unui joc de aparențe, care poartă înșela lumea, deși dacă ar fi un simplu joc, se miră totuși cum i-au putut cei de la București să-i ruleze pe americani.- PENESCU urmărește dislocarea grupului din exil. Totul depinde de ceea ce va putea realiza în sinul emigrației românești și de posibilitatea de acaparare a lui Mihai. COPOLU îi consideră pe emigranți, compromiși, prin faptul că activitatea lor în cele două decenii n-a fost la înălțimea jertfelor din interior. Ei pot fi contestați, pot fi înlocuiți, sînt trecători și referindu-se și la situația din țară, unde se poate observa că o nulitate ca PENESCU, care în pușcărie a fabricat un material fals, asupra unor evenimente la care n-a participat și care este citat în „Magazinul Istoric”, pînă la FRINA, care

WTTW

261

și închipuie că se poate iniția o mișcare clerical politică, din P.N.T., ca și din P.N.L., n-a rămas decât câteva cadre confuze, care nici nu pot fi considerate utile, decât numai în jurul unei idei forță, care este înrădăcinată în inima poporului român și această idee este monarhia. Când sursa i-a spus că monarhia este o instituție condamnată în toată lumea, POPOIU i-a reproșat că, constituționalismul a distrus monarhiile, transformându-le în instituții prezidențiale pe viață, dar instabilitatea republicilor a readus în preocuparea oamenilor cu răspundere, necesitatea unui factor de durată și continuitate, care este monarhia.-

El vede regimul comunist în România încă mult timp, în afara unei situații primejdioase. Imbrățigarea și operarea intereselor majore ale "neamului", l-a consolidat în așa măsură încât lumea este capabilă să mănince "urzici", numai să fie singură pe moșia ei. Poporul român i se poate cere orice jertfă dacă i se asigură independența. Comunismul în România nu va putea însă supraviețui dacă o criză gravă - război sau o zguduire internă - va slăbi sistemul sovietic. După părerea lui, această criză nu va veni decât peste câțiva ani, când presiunea chineză va determina o slăbire a prestigiului rus pe plan extern.

Despre național-țărăniști, COPĂCUI este rezervat și nu invocă decât câteva nume. Astfel, despre ILIE LAZAR spune că reprezintă prin intransigența sa, continuitatea unei acțiuni politice într-o formă pasivă. La București se vede săptămânal în casa comandorului MICHAELU, cu H. CARANDINO, pe care-l apreciază pentru superioritatea intelectuală.-

Despre socialiști, el are o idee curioasă. Pentru el, social-democrația este avangarda comunismului, cu toate că vrea să se salveze, oferind o alternativă dulceagă, burgheziei radicale din apus. WILY BRANDT a complicat mult lucrurile cu "idealismul lui pacific", dar compromis după încercarea de la Erfurt, va hotărî să dea înapoi. Pierzând sprijinul liberalilor guvernul său va lua drumul opoziției.-

Aici, sursa l-a pus la punct, arătându-i că, fiindcă a vorbit de agenția unei generații noi, și de ponderea ei în viața politică, această generație reprezintă în toată lumea un salt înainte, un salt care înseamnă ridicarea politicii pe o treaptă științifică, ceea ce presupune rezolvarea tuturor

262

- 4 -

conflictelor sociale, cu ajutorul unei căutări exacte a problemelor, nu cu lozinci conservatoare, pentru care nici un om tânăr nu mai are audiență. Sursa nu l-a combătut decât în abstract și n-a lăsat să se întrevadă vreo apologie pentru regim.-

Vorbind despre ANTON MĂRȘANU, CEPOU spune că l-a întâlnit și că i-a ascultat toate "brăsoavele" lui, dar a reținut și oarecare impresii interesante pe care acesta i le-a comunicat din partea lui TILDA, RAȚIU și GHILEZAN!. Aceste impresii nu i-au fost comunicate sursei și nici sursa n-a insistat dacă ei nu le-a arătat singur.-

Sursa : "Ovidiu"

dact. : R.G.
ex.două
r.d.420